

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

	20
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

- _____
- _____
- _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: Klasična gimnazija, Zagreb

Županija: Grad Zagreb

16. veljače 2024.

I. PRIJEVOD

Sljedeći latinski tekst se sastoji od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

PRVI ULOMAK – KALIGULINA NARAV

Biograf rimskih careva Svetonije piše o neobičnoj i zastrašujućoj naravi cara Kaligule.

Gaius Caligula¹ naturam saevam atque probrosam inhibere non poterat. Animadversionibus poenisque ad supplicium datorum² cupidissime interfuit, veste longa celatus³ ganeas atque adulteria⁴ noctibus obibat⁵, scaenicas artes saltandi canendique⁶ studiosissime spectabat. Divinam maiestatem sibi asseruit: simulacris numinum praeclaris capite dempto⁷ suum⁸ imposuit.

KOMENTAR:

1: Gaius Calligula – Gaj Kaligula

2: animadversionibus poenisque ad supplicium datorum – mučenju i smaknuću osuđenih na smrt

3: celatus – prekriven

4: adulteria – javne kuće

5: obibat – *vidi glagol obo, obire, obii, obitum*

6: saltandi canendique – s plesanjem i pjevanjem

7: capite dempto – skinuvši im glavu

8: suum = suum caput

max 15

I.1. PRIJEVOD:

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

DRUGI ULOMAK – KALIGULINO DJETINJSTVO

Kaligula je djetinjstvo provodio na raznim mjestima – od vojnih tabora i pohoda do dvorskih odaja.

Caligulae cognomen castrensi ioco traxit, quia manipulario habitu inter milites educabatur. Comitatus est patrem et Syriaca expeditione. Unde reversus primum in matris, deinde ea relegata in Liviae Augustae proaviae suae contubernio mansit; quam defunctam praetextatus etiam tunc pro rostris laudavit.

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

	max 5
--	-------

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Gdje se nalazio Kaligula kad je dobio svoj nadimak?

2. Koga je Kaligula pratio u sirijskom pohodu?

3. S kim je Kaligula prvo živio nakon boravka u vojsci s ocem?

4. Kako se zvala Kaligulina prabaka?

5. S kojeg mjesta je Kaligula hvalio pokojnu prabaku?

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **saevam** u navedenoj rečenici iz teksta – *Gaius Caligula naturam*

saevam atque probrosam inhibere non poterat.

- a) Subjekt
- b) Pridjevski atribut
- c) Direktni objekt

	max 1
--	-------

2. Odredi službu riječi **sibi** u navedenoj rečenici iz teksta – *Divinam maiestatem sibi*

asseruit: simulacris numinum praeclaris capite dempto suum imposuit.

- a) Imenski atribut
- b) Indirektni objekt
- c) Pridjevski atribut

	max 1
--	-------

3. Odredi službu riječi **imposuit** u navedenoj rečenici iz teksta – *Divinam maiestatem sibi*

asseruit: simulacris numinum praeclaris capite dempto suum imposuit.

- a) Priložna oznaka
- b) Predikat
- c) Subjekt

	max 1
--	-------

4. Genitiv plurala sintagme **veste longa** koja se nalazi u tekstu glasi:

- a) Vestum longarum
- b) Vestium longorum
- c) Vestium longarum

	max 1
--	-------

5. Genitiv singulara sintagme **divinam maiestatem** koja se nalazi u tekstu glasi:

- a) Divinae maiestatis
- b) Divini maiestatis
- c) Divinae maiestati

	max 1
--	-------

6. Preostala dva komparacijska stupnja priloga **cupidissime** koji se nalazi u tekstu glase:

- a) cupide, cupidior
- b) cupide, cupidius
- c) cupidus, cupidius

	max 1
--	-------

7. Sljedeće riječi, sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačeni u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

	max 5
--	-------

<i>ad supplicium – ad supplicia</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>noctibus – nocti</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>scaenicas artes – scaenicam artem</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>manipulario habitu – manipulariis habitibus</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>cognomen – cognomina</i>	TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **interfuit** iz teksta je:

	max 1
--	-------

- a) 3.l.sg.ind.prez.akt.
b) 3.l.sg.ind.perf.akt
c) 3.l.sg.fut.I.akt.

9. 2.l.sg.ind.prez.akt. od glagola **intersum, interesse, interfui** glasi:

	max 1
--	-------

- a) intereras
b) intereris
c) interes

10. Riječ **traktor** je latinizam u hrvatskom jeziku koji dolazi od jednog glagola iz latinskog teksta. Značenje toga glagola na hrvatskom je:

	max 1
--	-------

- a) orati
b) vući
c) voziti

11. Latinizam **militantan** svoj korijen ima u jednoj riječi u latinskom tekstu.

Značenje tog latinizma odgovara hrvatskoj riječi:

	max 1
--	-------

- a) ratoboran
b) miroljubiv
c) društven

	max 15
--	--------

III. CIVILIZACIJA

1. *Napiši nazive državnih uređenja u Rimu prema navedenim razdobljima:*

od 753. g. pr. Kr. do 509. g. pr. Kr. _____

od 509. g. pr. Kr. do 27. g. pr. Kr. _____

od 27. g. pr. Kr. do 476. g. po. Kr. _____

	max 3
--	-------

2. *Nadopuni rečenicu:*

Drugi naziv za Istočno Rimsko Carstvo je _____.

	max 1
--	-------

3. *Nadopuni rečenice:*

Julijevci su stari patricijski rod u Rimu. Prema predaji potječu iz grada kojeg je osnovao Enejin sin _____. Ime toga grada je _____. Iz toga je roda potekao poznati vojskovođa i diktator te član Prvog trijumvirata _____. Član toga roda bio je i prvi rimski car _____.

	max 4
--	-------

4. *Poveži imena rimskih careva s pripadajućim osobinama ili podacima o njima:*

A: Tiberije

1: nadimak mu znači Čizmica

B: Kaligula

2: optužio je kršćane da su zapalili Rim

C: Klaudije

3: imao je vilu na otoku Capriju

D: Neron

4: navodno je mucao

	max 4
--	-------

5. *Napiši današnje (hrvatske) nazive mjesta u Hrvatskoj u kojima su pronađeni ostaci sljedećih rimskih naseobina:*

Andautonia _____

Aquae Iassae _____

Narona _____

	max 3
--	-------

	max 15
--	--------

RJEŠENJA**I.1. PRIJEVOD****Ukupno 15 bodova**

Gaius Caligula ... non poterat	Gaj Kaligula nije mogao	1
inhibere ... naturam	prikriti narav	1
saevam atque probrosam.	okrutnu i sramotnu.	1
Animadversionibus poenisque ad supplicium datorum	Mučenju i smaknuću osuđenih na smrt	1
cupidissime interfuit,	je vrlo željno (vrlo rado) prisustvovao,	1
veste longa celatus	prekriven dugačkom haljinom	1
ganeas atque adulteria	krčme i javne kuće	1
noctibus obibat,	je noćima obilazio,	1
scaenicas artes saltandi canendique	kazališne vještine s plesanjem i pjevanjem	1
studiosissime spectabat.	je vrlo rado gledao.	1
Divinam maiestatem	Božansku uzvišenost	1
sibi asseruit:	je sebi prisvojio:	1
simulacris numinum praeclaris	slavnim kipovima božanstava (bogova)	1
capite dempto	skinuvši im glavu	1
suum imposuit.	postavio je svoju.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA**Ukupno 5 bodova**

1. Gdje se nalazio Kaligula kad je dobio svoj nadimak?

U vojnom taboru (među vojnicima).

2. Koga je Kaligula pratio u sirijskom pohodu?

Oca.

3. S kim je Kaligula prvo živio nakon boravka u vojsci s ocem?

S majkom.

4. Kako se zvala Kaligulina prabaka?

Livija Augusta.

5. S kojeg mjesta je Kaligula hvalio pokojnu prabaku?

S govornice (s rostre).

II. GRAMATIKA

1. b: pridjevski atribut	1
2. b: indirektni objekt	1
3. b: predikat	1
4. c: vestium longarum	1
5. a: divinae maiestatis	1
6. b: cupide, cupidius	1
7. TOČNO	1
NETOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
8. b: 3.l.sg.ind.perf.akt.	1
9. c: interes	1
10. b: vući	1
11. a: ratoboran	1

Ukupno: 15 bodova

III. CIVILIZACIJA

1. kraljevstvo, republika, carstvo	3
2. Bizant (Bizantsko Carstvo)	1
3. Jul (Askanije); Alba Longa; Gaj Julije Cezar; (Oktavijan) August	4
4. A3, B1, C4, D2	4
5. Ščitarjevo, Varaždinske Toplice, Vid	3

Ukupno: 15 bodova

TEKST (PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE) + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA:

UKUPNO 50 BODOVA